

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่มีคุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล (สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น, 2547, หน้า 1 - 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมและความเหมาะสมที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามความพร้อมและความเหมาะสมที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับภาระจัดการศึกษาประการใดประการหนึ่งหรือทั้ง 5 ประการ คือ 1) การจัดการศึกษาเด็กเล็ก 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การจัดการศึกษาให้ความรู้ด้านอาชีพ 4) การจัดส่งเสริมกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชน 5) การดำเนินการด้านการศาสนา การบำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองดังนั้นการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคาร สถานที่ และการบริหารงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549, หน้า 2)

โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำและดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน อย่างไรก็ตามการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพ ขาดความเข้มแข็ง และยังขาดความร่วมมือจากเครือข่ายที่จริงจัง เห็นได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ครอบครัวนักเรียนจำนวนมากหย่าร้าง ครอบครัวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ นักเรียนหลายคนมาจากต่างจังหวัด และพักอาศัยอยู่กับญาติ นักเรียนหลายคนมีความเสี่ยงในเรื่องยาเสพติดและเป็นแหล่งมั่วสุมในการเล่นเกม และการพนันเป็นต้น ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มี ความเข้มแข็ง (อุทัย คุลยเกษม, 2548, หน้า 92 - 97) และปัญหาของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังพบว่ายังมีจุดอ่อนอยู่หลายประการที่เป็นสาเหตุให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูไม่มีทักษะในการให้คำแนะนำกับนักเรียน และนักเรียนไม่เข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร เป็นต้น

นักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคมและเป็นผลผลิตของสถาบันการศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษานั้น ครูจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีต่อเยาวชนในสถานศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนด้วยการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพราะสังคมในยุคปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก การสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาของครอบครัว ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ บางครั้งส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถปรับตัวได้จึงส่งผลเสียต่อสุขภาพจิต สุขภาพกายและสังคม ตลอดจนนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ครอบครัว และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ประจำกรมสามัญศึกษา ได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทในราชการที่ 9 เป็นบทนำในเอกสารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ว่า “เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำหรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใดแท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุม ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง และ

ในฐานะที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยให้เขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุม ดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้านรองจากบิดามารดา”

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ คณะบุคคลต่าง ๆ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ยังไม่เข้าใจในบทบาท และความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาหลายแห่ง จึงเน้นเพียงรูปแบบมากกว่าการส่งผลถึงคุณภาพนักเรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ได้เป็นหุ้นส่วนที่แท้จริงในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองกับคุณภาพของนักเรียนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยชักชวนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับสถานศึกษามากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, หน้า 3)

บทบาทของครูในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการมานานแล้ว นับตั้งแต่อดีต จนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบและมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพผลดีเยี่ยมที่จะเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรง และทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน และผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม (กรมสามัญศึกษา, 2544, หน้า 1)

เนื่องจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยไม่มีเวลาดูแลบุตรของตนเอง เพราะต้องไปทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกสุขลักษณะและพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของเด็ก เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ การพัฒนาเด็กทำได้โดยการให้การศึกษา การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกและสังคม เพื่อเตรียมรับการศึกษาต่อไป การจัดการศึกษาในระดับนี้อาจจัดรูปของชั้นเด็กเล็ก อนุบาล หรืออยู่ในรูปศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นนโยบายหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 78 พ.ร.บ.กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา 30 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (5) ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่าย

โอนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน ในปี พ.ศ. 2544 และจะต้องดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเอง ในกรณีที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลายแห่งซึ่งไม่เคยจัดการศึกษาในการจัดการศึกษาปฐมวัยประสบปัญหาต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, หน้า 3)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อประเมินแนวทางในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ 2 ด้าน คือ

1. ความสำคัญเชิงทฤษฎี ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ความสำคัญเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบถึงแนวทางการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรของการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 84 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 56 คน และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 28 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ

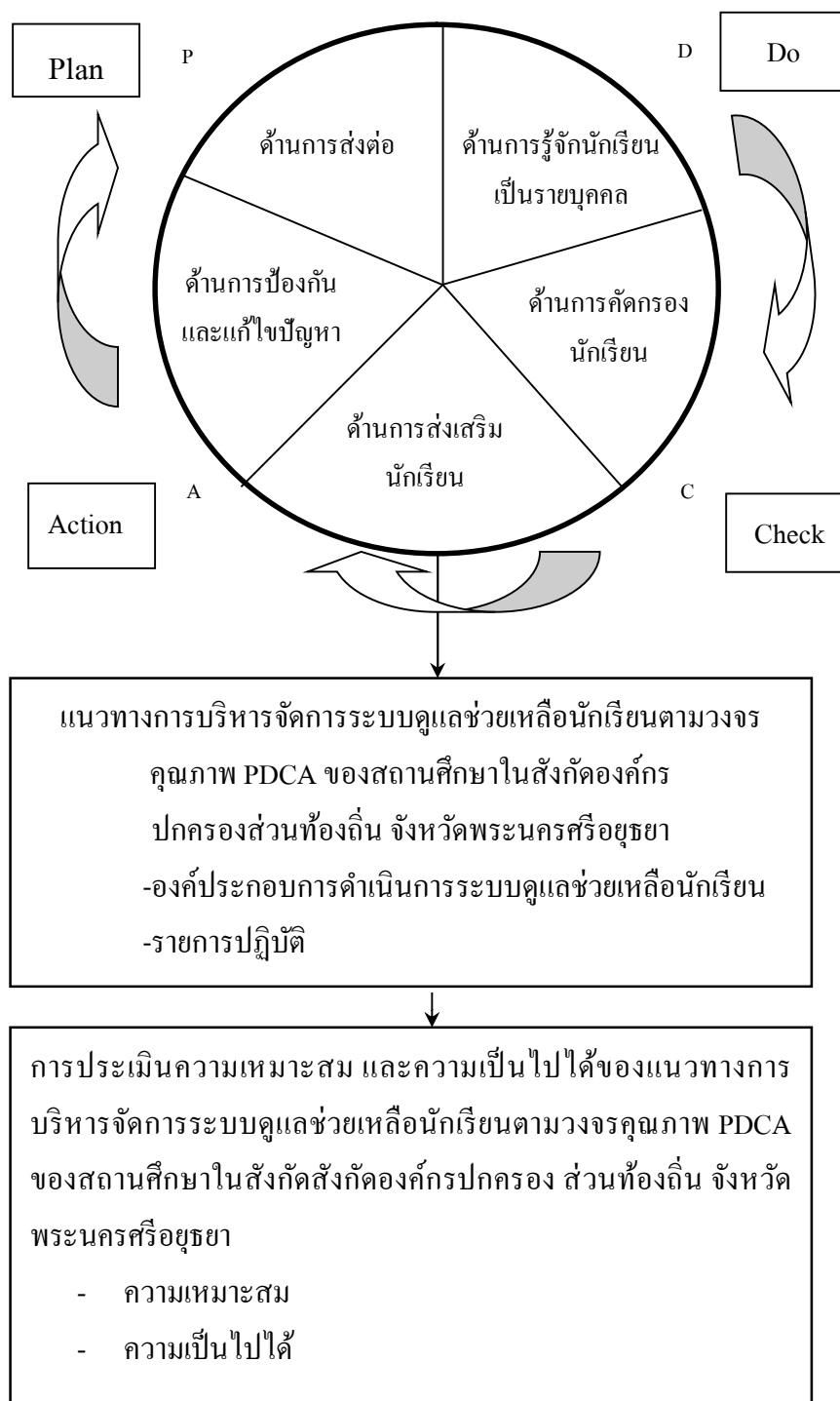
2.2 ระดับความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ 1) การวางแผน (P) 2) การดำเนินงานตามแผน (D) 3) การติดตามประเมินผล (C) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

2.3 ระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ 1) การวางแผน (P) 2) การดำเนินงานตามแผน (D) 3) การติดตามประเมินผล (C) และ 4) การปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ (A)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแนวคิด วงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีตัวแปร 2 ตัว คือ การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 18) และวงจรคุณภาพตามทัศนะของ วิกกินส์ และ แม็คไทเก (Wiggins & McTighe, 1999, p.15) จากนั้นนำมากำหนดเป็นแนวคิดของการวิจัย แสดงดังภาพประกอบ 1

แนวคิดการสร้างแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA
ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันผู้วิจัย จึงขอให้ความหมายของคำสำคัญในการวิจัยไว้เป็นการเฉพาะดังต่อไปนี้

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งทางบวกและลบ

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนหมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภาคภูมิใจในตนเอง

การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง หาวิธีการช่วยเหลือและการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปะละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

การส่งต่อ หมายถึง ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA หมายถึง การวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยการระบุดึงกระบวนการ PDCA ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และ การดำเนินการให้เหมาะสม (Act) โดยนำมาใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (P = Plan) คือ การกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติ (D = Do) คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผนซึ่งในขั้นตอนนี้ต้องมีการตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามแผนการที่ได้วางไว้

ขั้นตอนการตรวจสอบ (C = Check) คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทราบว่าในขั้นตอนการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่

ได้กำหนดไว้หรือไม่แต่สิ่งสำคัญก็คือ ต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหนเพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (A = Action) คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก

การบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผนเพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุม ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมา พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น

การดำเนินงานตามแผน หมายถึง การลงมือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้ มีการตรวจสอบระหว่างการดำเนินงานด้วยว่าได้ดำเนินงานไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ เป็นไปตามแผนดำเนินงานที่ได้วางไว้

ติดตามประเมินผล หมายถึง การประเมินผลที่ได้จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ทราบว่า ในขั้นตอนการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้ กำหนดไว้หรือไม่

ปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการต่อ หมายถึง การพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นไปตามแผน ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีที่จะปรับปรุง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป หากผลที่ได้

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทน ที่รับผิดชอบงานบริหารสถานศึกษา ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครู หมายถึง บุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนหรือการดำเนินงานในสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความเหมาะสมของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระดับคุณภาพที่นำมาพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากน้อยเพียงใด

ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระดับคุณภาพนำมาพิจารณาว่าแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติได้จริง มากน้อยเพียงใด

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ความสำคัญเชิงทฤษฎี ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มขึ้น นั่นก็คือ แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ความสำคัญเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงแนวทางการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด